

Ο ΠΑΤΡΙΑΡΧΗΣ ΑΛΕΞΑΝΔΡΕΙΑΣ ΣΕ ΔΙΕΘΝΗ ΔΙΑΣΚΕΨΗ ΣΤΗΝ ΑΘΗΝΑ

Την 19η Οκτωβρίου ε.έ. η Α.Θ.Μ. ο Πάπας και Πατριάρχης Αλεξανδρείας και πάσης Αφρικής κ.κ.Θεόδωρος Β΄, έλαβε μέρος και ομίλησε στην Διεθνή Διάσκεψη που πραγματοποιήθηκε στη Αθήνα υπό την αιγίδα και διοργάνωση του Υπουργείου των Εξωτερικών της Ελλάδος με θέμα «θρησκευτικός και Πολιτικός Πλουραλισμός και ειρηνική συνύπαρξη στή Μέση Ανατολή».

Κατά την Διάσκεψη αυτή έλαβαν μέρος και οι Πατριάρχες Κωνσταντινουπόλεως κ.Βαρθολομαίος, Αντιοχείας κ.Ιωάννης, Ιεροσολύμων κ.Θεόφιλος, οι Αρχιεπίσκοποι Κύπρου κ.Χρυσόστομος, Αθηνών κ.Ιερώνυμος, Αλβανίας κ.Αναστάσιος, εκπρόσωποι διαφόρων άλλων θρησκειών καθώς και πολλοί Υπουργοί Εξωτερικών των χωρών περίξ της Μεσογείου Λεκάνης και της Μέσης Ανατολής.

Η ομιλία του Μακαριωτάτου είεχ ως εξής :

Παναγιώτατε, Μακαριώτατοι, Σοφιολογιώτατοι, Έξοχώτατες και Έξοχώτατοι, Κυρίες και Κύριοι.

Κατ' άρχην νιώθω την ανάγκη νά συγχαρώ όλους όσους είχαν την πρωτοβουλία και την έμπνευση τής διοργάνωσης τοϋ παρόντος Διαθρησκειακοϋ Συνεδρίου. Τέτοιες συναντήσεις είναι στήν έποχή μας ιδιαίτερα ώφέλιμες, διότι έκτός από την ανταλλαγή άπόψεων, μάς φέρνουν και έγγύτερα μεταξύ μας, ώστε ή συμπόρευσή μας πρòς τόν κοινò σκοπό, πòυ δέν είναι άλλος από την είρηνική συμβίωση όλων τών λαών, νά έπιτυγχάνεται καλύτερα.

Πριν δύο χιλιετίες, η Εκκλησία του Χριστοϋ γεννήθηκε, θεμελιώθηκε και άρχισε νά δρα με στόχο νά συναντήσει τον άνθρωπο της οικουμένης και νά μοιραστεί μαζί του τα αιτήματα της ζωής, τις έννοιες και τα υπαρξιακά ερωτήματα του ζώντος κόσμου. Η συνάντηση αυτή δεν επιβλήθηκε από εξωγενείς παράγοντες, ούτε ήταν αποτέλεσμα ιστορικής αναγκαιότητας. Υπήρξε καρπός του οικουμενικού φρονήματος και της ιεράς αποστολής της Εκκλησίας «εις ύπακοήν πίστεως έν πᾶσι τοίς έθνεσιν ύπερ τοϋ óνόματος» Ιησοϋ Χριστοϋ (Ρωμ. 1, 5).

Στο διάβα των δύο χιλιετιών, σ'αυτό το σταυροδρόμι τών πολιτισμών, οι Χριστιανοί στη Μέση Ανατολή και στη Βόρειο Αφρική, συνυπάρχοντας με διαφόρους λαούς και πολιτισμούς, βρέθηκαν συχνά μεταξύ της σφύρας και του άκμονος των ιστορικών διακυμάνσεων και βίωσαν συχνά την ελάχιστη απόσταση που χωρίζει τη ζωή από τον θάνατο. Οι προκλήσεις και οι δυσκολίες χαλύβδωσαν το φρόνημά τους και δεν διέγραψαν από την γενετική τους ταυτότητα τη συνείδηση της ευθύνης διαφυλάξεως και διαδόσεως της επαγγελίας του θεοϋ «έν τῷ Χριστῷ διά τοϋ εύαγγελίου» (Εφ. 3, 2-6).

Δύο χιλιάδες χρόνια μετά, η Εκκλησία του Χριστοϋ στη Μέση Ανατολή και στη Βόρειο Αφρική συνεχίζει νά εκπέμπει το υπερχρονικό και υπερτοπικό, το υπερεθνικό και οικουμενικό μήνυμα του Χριστιανισμού. Ωστόσο το φρόνημα των Χριστιανών δοκιμάζεται, καθώς η πολιτική και κοινωνική είρηνη, βασική αξία όλων των θρησκευτικών παραδόσεων και πεποιθήσεων που άνθισαν στην περιοχή αυτή, έχει μετατραπεί από αυτονόητο δεδομένο σε δυσπρόσιτο ζητούμενο. Ένα ζητούμενο που συχνά χάνεται από τα μάτια των ανθρώπων, καθώς τη συνδιαλλαγή καταστρατηγεί η χρήση της βίας και την ελπίδα για το αύριο ακυρώνει ο φόβος.

Ο θρησκευτικός αυτοπροσδιορισμός, αντί νά αποβαίνει παράγων ειρηνοποιίας, ενίοτε καθίσταται παράγων διχασμοϋ και μισαλλοδοξίας, φανατισμοϋ και βίας. Αυτό συμβαίνει όταν η θρησκευτική συνείδηση χειραγωγείται και ο θρησκευτικός ζηλωτισμός αρνείται την ελευθερία του άλλου στο όνομα του θεοϋ. Αυτό συμβαίνει όταν η θρησκευτική συνείδηση εκπορθείται από δυνάμεις μεσιανισμού, φονταμενταλισμοϋ και ιδεολογικής αποκλειστικότητας.

Η εξέλιξη αυτή μπορεί να καταστεί επικίνδυνη, καθώς σήμερα, τόσο στην εν λόγω περιοχή όσο και παγκοσμίως, δεν υπάρχει ανθρώπινη κοινωνία που να μην περιλαμβάνει ανθρώπους διαφορετικών πολιτισμικών καταβολών, με διαφορετικές απόψεις για τις σχέσεις μεταξύ θεού και ανθρώπου. Η εξέλιξη αυτή μπορεί να καταστεί επικίνδυνη καθώς σήμερα ο θρησκευτικός αυτοπροσδιορισμός τείνει να υπερκεράσει τον εθνικό αυτοπροσδιορισμό ως παράγων διαφοροποίησης της συμπεριφοράς του ανθρώπου.

Μπροστά σε αυτή την πραγματικότητα είναι απαραίτητο να γίνει κατανοητό ότι η διέξοδος από τις υφιστάμενες πολιτικές, οικονομικές και κοινωνικές αγκυλώσεις δεν βρίσκεται στην ριζοσπαστικοποίηση των κοινωνιών μέσω της θρησκευτικής πολιτικοποίησης, ούτε στον σφιχτό εναγκαλισμό πολιτικών και θρησκευτικών ιδεολογιών. Όπου και όποτε επεδιώχθη κάτι τέτοιο στη Μέση Ανατολή και στη Βόρειο Αφρική δημιουργήθηκαν συνθήκες αξιολογικής κατατάξεως των πολιτών βάσει της θρησκευτικής τους ταυτότητας με οδυνηρές συνέπειες.

Προκειμένου να μην θρησκευοποιηθεί η πολιτική και να μην πολιτικοποιηθεί η θρησκεία, είναι απαραίτητο να κατοχυρωθεί θεσμικά, αλλά και να εφαρμοστεί στην πράξη η προτεραιότητα της ιδιότητας του πολίτη έναντι όποιας άλλης ιδιότητας που συνιστά την ιδιοσυστατική ταυτότητα του κάθε προσώπου• εθνική, θρησκευτική ή πολιτική. Προκειμένου να αποφευχθεί τόσο η λήθη της πιστευομένης αληθείας όσο και ο φανατισμός της πιστευομένης αληθείας του κάθε προσώπου, είναι απαραίτητο να κατοχυρωθεί θεσμικά αλλά και να εφαρμοστεί στην πράξη όχι μόνο η ανεκτικότητα έναντι του διαφορετικού, αλλά και ο έμπρακτος σεβασμός της διαφορετικότητας του άλλου.

Η Εκκλησία του Χριστού τοποθετεί στην κορυφή της προτάσεως και ιεραρχήσεως ζωής, που βιωματικά εδώ και αιώνες καταθέτει στον ευαίσθητο αυτό γεωγραφικό χώρο, το παράδειγμα ζωής της κεφαλής της. Ο Ιησούς Χριστός απέδειξε στην πράξη ότι η έννοια της ανεκτικότητας και της ανοχής δεν είναι μόνο ανεπαρκής, αλλά μπορεί να αποβεί και αρνητική, όταν υποκρύπτει ένα αίσθημα υπεροχής που ταπεινώνει τον άλλο, τον διαφορετικό, αυτόν που δεν συμφωνεί μαζί μας. Ο ίδιος συχνά αντιμετώπισε την αδυναμία των ανθρώπων να Τον καταλάβουν. Ο ίδιος συχνά βίωσε την απόρριψη.

Επέλεξε έναν 'ξένο', το Σαμαρείτη, για να δείξει την ανάγκη εκπληρώσεως της εντολής για την αγάπη προς τον πλησίον. Επέκτεινε τη φιλοξενία Του σε όλους όσους είχαν ανάγκη συμπόνιας. Προσέφερε φιλοξενία σε όσους είχαν σπρωχθεί στο περιθώριο της κοινωνίας. Απέδειξε εμπράκτως ότι η αποδοχή του άλλου δεν περιορίζεται μόνο στα μέλη της δικής μας κοινότητας. Αντιθέτως μας κάλεσε να αγαπούμε ακόμη και τους εχθρούς μας και να προσευχόμαστε γι' αυτούς.

Αγαπητοί μου Σύεδροι,

Σ' αυτή την προσπάθεια μορφώσεως ενός νέου μοντέλου κοινωνικής συνοχής και ενώ η ευρύτερη περιοχή της νοτιοανατολικής Μεσογείου βιώνει τις ωδίνες ενός ιστορικού μετασχηματισμού με άδηλα αποτελέσματα, οί πλούσιες κοινωνίες της Δύσης μπορούν και πρέπει να αξιοποιήσουν τα πολυδύναμα εργαλεία τους για την προώθηση της ειρήνης, της σταθερότητας, της ασφαλείας, της αναπτύξεως και της ευημερίας στην περιοχή. Επιτρέψτε μου δε να σας προτείνω ως προνομιακό πεδίο διοχετεύσεως της εμπειρίας και της τεχνογνωσίας από την πολύχρονη δράση όλων μας για την ενότητα στην Ευρώπη, την ανάληψη αναπτυξιακών δράσεων εναντίον της φτώχειας. Και τούτο διότι στο έδαφος της φτώχειας καλλιεργούνται ο φονταμενταλισμός και η μισαλλοδοξία.

Η Ευρώπη έχει το ιστορικό χρέος να συνδράμει την Αφρική και την Μέση Ανατολή προς υπέρβαση της ασυμβατότητας μεταξύ Βορρά και Νότου της Μεσογείου θαλάσσης και προς προαγωγή των αξιών της κοινωνίας των πολιτών, μεταξύ δε αυτών και της ελευθερίας ο καθένας και η καθεμία να θρησκευέται και να πιστεύει ό,τι επιθυμεί, με απαράβατη κόκκινη γραμμή τον αθέμιτο προσηλυτισμό. Γνωρίζω ότι ο δρόμος θα είναι μακρύς και

δύσκολος. Ωστόσο αν δεν τον διαβούμε, δεν θα αλλάξουν τα πράγματα. Ας έχουμε δε γνώμονα τα λόγια του ιερού Αυγουστίνου: 'Πίστη είναι να πιστεύεις αυτό που δεν βλέπεις, η ανταμοιβή είναι να δεις αυτό που πιστεύεις.'

Σας ευχαριστώ!